

114. Ervaringen met GPS uit de praktijk

Tussen 1998 en 2002 was het Louis Bolk Instituut betrokken bij meerdere projecten rond de teelt van Gehele Plant Silage (GPS). De verzamelde ervaringen en kennis zijn eind 2003 gebundeld tot een boekje: "Gehele Plant Silage (GPS), ervaringen uit de praktijk". De belangrijkste ervaringen en conclusies met betrekking tot de teelt van GPS worden duidelijk en bondig op een rijtje gezet. Ervaringen en ideeën van deelnemers aan projecten komen ruim aan bod. Het boekje, met publicatienummer **LVE51**, kost 12,- Euro (exclusief verzendkosten) en kan telefonisch besteld worden bij het Louis Bolk Instituut, tel. 0343-523860

Samenvatting

Grasklaver is de belangrijkste teelt voor biologische melkveehouders. Alternatieven voor grasklaver worden verbouwd met het oog op hogere opbrengsten en aanvulling op het grasklaverrantsoen. Snijmais is een veel verbouwd alternatief. Gehele Plant Silage (GPS) is geen vervanger van snijmais, maar kan geteeld worden in situaties waarin snijmais niet voldoet.

Vergeleken met snijmais is onkruid in GPS geen probleem, is GPS minder droogtegevoelig en heeft GPS een gunstig oogstmoment, zeker indien na de oogst blijvende graslandvernieuwing plaatsvindt.

Ten opzichte van snijmais heeft GPS een aantal belangrijke voordelen als voorgewas van grasklaver of als tussengewas tussen snijmais en grasklaver: de diepe beworteling van een graangewas laat een mooie structuur achter en GPS kan met minimale bemesting (bijvoorbeeld na snijmais) tot een acceptabele productie komen terwijl de stikstofonttrekking de bodem optimaal prepareert voor een evenwichtige ontwikkeling van grasklaver. GPS is ook een beter alternatief in gebieden met een natuurfunctie of in gebieden waar snijmais vanwege cultuurlandschappelijke waarden ongewenst is.

Op zwaardere en slecht ontwaterde gronden wordt vaak gekozen voor een zomergraan. Zomergerst is vanwege de flexibele zaaiperiode (half februari-half mei) en de snelle groei een geschikte keuze. Valt de keuze op een wintergraan, dan is triticale vanwege goede opbrengst en lagere teeltrisico's een goede optie. Er zijn goede ervaringen met zowel doorzaai van grasklaver onder GPS als met herinzaai van grasklaver. In het geval van doorzaai is een goede vochtvoorziening rondom doorzaai en oogst belangrijk. Herinzaai wordt veel toegepast indien GPS volledig ten dienste staat van graslandvernieuwing. Percelen kunnen dan optimaal geprepareerd worden voor een blijvende grasklaver. Graslandvernieuwing na GPS leidt niet op alle gronden tot de verwachte verbetering van de botanische samenstelling.

De teelt van GPS is redelijk eenvoudig. Een goede zaaibedbereiding en een optimaal zaaitijdstip resulteren in een gewas dat snel sluit. Onkruid is dan geen probleem. Vogelvraat kan in GPS, net als in snijmais, een hardnekkig probleem zijn.

Het bepalen van het oogsttijdstip van GPS steekt krap, bij warm weer kan de korrel binnen een paar dagen van melkrijp naar deegrijp gaan. Het advies aan onervaren telers is aan de veilige kant te blijven, beter een week te vroeg dan 2 dagen te laat. Het optimale oogsttijdstip van zomergerst ligt rond de 35%, die van wintertriticale tussen de 35 en 40%. De opbrengsten van wintertriticale en zomergerst variëren al naar gelang grondsoort, bemesting en bodemvochttoestand. Ook komen grote verschillen voor tussen jaren als gevolg van wisselende omstandigheden tijdens zaai en oogst. Gemiddeld brengt zomergerst circa 6 ton droge stof per hectare op, variërend tussen 3,5 en 8 ton, en wintertriticale circa 8,5 ton ds/ha uiteenlopend van 5 tot 12 ton. Op papier heeft GPS een lagere voederwaarde dan snijmais, het is een grover, trager product. GPS naast grasklaver is onvoldoende om in het najaar het ureumgetal in de melk op aanvaardbaar niveau te houden. Een geslaagde GPS-kuil bevat veehouders goed in de stal: het wordt door het melkvee goed opgenomen en lijkt een positieve invloed op de pensfermentatie te hebben.

De kostprijs van GPS kan behoorlijk variëren. Vergeleken met zand zijn de kosten op klei-op-veen bijna twee maal zo hoog! Dit verschil komt voornamelijk voort uit de hogere groundbewerkingskosten en de lagere droge stofopbrengst/ha. Inclusief grondkosten liggen de kosten van GPS duidelijk hoger dan de kosten voor aangekochte snijmais.

Jan-Paul Wagenaar
j.wagenaar@louisbolk.nl